

Pär Nuder

Forum för talare
Oktober 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Blixt Gordon Is Back!

I Riksbankens senaste penningpolitiska rapport, som publicerades i samband med att reporäntan sänktes med femtio punkter förra veckan, står följande rader att läsa:

”Kring mitten av september övergick vad som tidigare har betecknats som en ”oro” på de internationella finansiella marknaderna till något som potentiellt kan vara en av de största ekonomiska kriser vi har skådat i modern tid. Den utlösande faktorn var att den amerikanska investeringsbanken Lehman Brothers gick omkull.”

Man får gå många, många år tillbaka för att finna så alarmistiska tongångar från Sveriges Riksbank. Det är sannerligen inte var dag som Riksbanken, som annars brukar vara ytterst sparsam med de stora orden, varnar för ”en av de största ekonomiska kriser vi har skådat i modern tid”. Det inget stor oro. Sverige kommer att gå igenom en ekonomisk kris som av betydande mått. I slutändan kommer arbetslösheten att stiga dramatiskt. Och till synes började allt på Wall Street eller rättare sagt i Washington.

Det var ett politiskt beslut att låta Lehman Brothers gå i konkurs. Den amerikanska staten hade kunnat rädda investmentbanken från att gå omkull. Men centralmakten i Washington vill inte intervensera. Den fria marknaden skulle ha sin gång, tyckte George W Bush. Men det dröjde inte länge innan verkligheten kom ikapp honom och finansminister Hank Paulson.

Blott en månad efter Lehman Brothers konkurs begravdes den fria, helt oreglerade kapitalismen. Officiant var en ödets ironi bara det finansminister Hank Paulson själv. Platsen var Treasury Department i Washington, som ligger vägg i vägg med Vita Huset på Pennsylvania Avenue. Den amerikanska regeringen tillkännagav att man på samma sätt som i Europa skulle pumpa in statligt kapital i de privata bankerna. Ronald Reagan måste ha roterat i sin grav, som Financial Times skrev.

Jag träffade nyligen David Rothkopf. Han var Bill Clintons biträdande handelsminister och är författare till bestsellern ”Superclass”. Enligt honom går världen just nu igenom en större omvälvning än den som utlöstes av terrorattackerna den 11 september 2001.

Pär Nuder

Pär Nuder har i över två decennier befunnit sig i politikens absoluta centrum. Han har varit med om att hantera stora katastrofer och små kriser. Som finansminister hade han ansvaret för en statsbudget på närmare tusen miljarder kronor. 1997 utnämnde regeringen Pär Nuder till statsministerns statssekreterare – spindeln i nätet i regeringskansliet med över fyrtusen anställda. Han hade under drygt fem år det yttersta tjänstemannaansvaret för att regeringsarbetet fungerade. Som statssekreterare och sedermera som samordningsminister byggde Pär Nuder upp ett omfattande internationellt kontaktnät.

För mer information om Pär Nuder -
klicka här

Pär Nuder

Forum för talare
Oktober 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Blixt Gordon Is Back!

September 2008 kommer att betyda mer för världshistorien än september 2001. Finanskrisen är en infarkt i den allra innersta kammaren i kapitalismens hjärta, menade Rothkopf.

Det är möjligt att han har rätt. Men jag vill nyansera bilden en aning. Det är den otyglade, totalt oreglerade kapitalismen som har begravts. Inte marknadsekonomin som sådan.

Lehman Brothers överlevde hundrafemtioåtta års ekonomiska upp- och nedgångar. Den stod emot två världskrig, trettiotalets depression och Koreakrisen. Men Lehman Brothers blev dödligt smittad av det finansiella virus som man själv uppfann under namnet subprime. Det som började med bolån som inte kunde betalas av amerikanska hushåll i ekonomins periferi har nu som en bumerang slungats tillbaka mot platsen där krisen började, till självaste Wall Street.

Men egentligen är roten till finanskrisen, som nu har fortplantat sig in i den reala globala ekonomin, betydligt mer sofistikerad än girighet och komplicerade finansiella instrument uppfunna av konsultande kvantfysiker på Wall Street.

Den politiska och ekonomiska kartan över världen ser radikalt annorlunda ut idag jämfört med för tjugo år sedan. Enligt den oberoende amerikanska organisationen *Freedom House* styrs idag 121 av världens 193 länder av demokratiskt valda regeringar. Det var betydligt fler än 1989 då endast 69 länder var demokratier. Folkstyre och fria val har ersatt envælde och diktatur.

På samma sätt har kapitalismen spridit sig bokstavligt talat med ljusets hastighet.

Informationsteknologins genombrott på nittiotalet tillsammans med demokratins genombrott innebar att kapitalismen kunde erövra nya marknadsandelar. Den ekonomiska världskartan fick ritas om när nya marknader öppnades i några av världens största nationer. BRIC-länderna Brasilien, Ryssland, Indien och Kina har haft en exceptionellt snabb ekonomisk utveckling. Tre miljarder människor bor i dessa fyra nationer. De svarar idag för

Pär Nuder

Pär Nuder

Forum för talare
Oktober 2008

Ett nyhetsbrev från Talarforum

Blixt Gordon Is Back!

ungefär tjugo procent av världens samlade ekonomiska tillväxt och blir allt mäktigare både politiskt och ekonomiskt.

Den ekonomiska utvecklingen under de gångna tjugo åren har varit remarkabel. Världsmarknadstillväxten har varit oerhört kraftig. Längre rådde hög tillväxt och låg inflation. Men samtidigt byggdes stora obalanser upp mellan de ekonomiska kraftcentrumen i världen.

USA konsumerar mer än de producerar och Kina konsumerar mindre än det producerar. Det råder en obalans i sparandet mellan olika regioner. Amerikanerna har levt över sina tillgångar och lånat till konsumtion från övriga världen. Förr eller senare skulle kraschen komma. Och ekorrhjulet snurrade allt snabbare därför att ökat risktagande belönade sig på Wall Street och i den finansiella världen.

Jag är övertygad om att Svarta september 2008 kommer att leda till den globala politikens renässans. Nya internationella överstatliga organ kommer att inrättas för att övervaka de globala finansmarknaderna. Krav kommer att ställas på ökad transparens av de finansiella institutionernas räkenskaper.

Det är inte bara i den ekonomiska världen som scenförändringen är total. Vem hade så sent som i september trott att den uträknade brittiske premiärministern Gordon Brown skulle resa sig på nio och ta på sig den globala ledartröjan i jakten på en ny världsordning?

Den förvandlingen inger förtröstan. Det kanske ändå trots allt finns ett ljus där långt borta i tunneln. Men först skall vi igenom en lång, hård vinter. Många människor kommer att få betala ett högt pris för finanskrisen i form av arbetslöshet och dyrtider. Och de människorna i Nybro, Olofström, Kumla och Sundsvall har aldrig satt sin fot i bankpalatsen på Wall Street.

Pär Nuder